

Helduen literatura | NARRAZIOAK

Alter Ero
Bertol Arrieta
Susa, 2012

Ispiluan den *beste ni-a*

IZUGARRI GUSTURA irakurri dut Bertol Arrietaren *Alter Ero* narrazio liburua. Arin irakurtzen diren zortzi ipuin laburretan pertsonaia maskulino bana topatzen dugu betiko errealtatean txertatuta. Hala eta guztiz ere, bada errutina horretan pertsonaiek erakusten duten egiteko modu berezi bat, errealtate arruntenetan aurkitzen dena baina besteengan ikusten ez dugun arte, harrapatzeko zail xamar suerta datekeena. Ispiluaren metodoa inkontzienteaz kontziente izateko metodo ezin hobea iruditzen zait.

Hari narratibo landugabeegiak eta idazkera sinpleegia izan arren, ene ustez, guztiongan bizi den Alter Ero inkontziente hura biziki ondo islatzen jakitetik abiatzen da Arrietaren gaitasuna. Horrek pentsatzera eraman nau Arrieta bera ez ote den sekula psikoanalisian aritu. Ez erotasunagatik, terapia psikoanalitikoaren defendatzaile sutsua naizue, baizik eta errealtatea perzibitzeko modu eta perspektiba berezi batetik idazten jakin duelako.

Narrazio gehienetan ageri diren pertsonaia neurotiko obsesibotzat har daitezke: *Ipuin perfektua* idatzi nahi duen narrazio horretako pertsonaia, *Un tal Ekain* izena duen ipuin bereko pertsonaia, bere burua Cortazarren oinordekotzat daukana, edota *Laurak eta hodei* ipuineko pertsonaia, erlojuetan orratz handiak etengabe irentsi baitu txikia!

Arrietak, baina, ez ditu horrela tratatzen. Egiten dutena deskribatzera mugatzen da, oso arruntak diren egoeratan txertatuz, halakoxea baita egunerokotasuna, eta bizitza, azken finean. Baina hain da arrunta, askotan begirada lanbrotu egiten zaigula, eta gure beldurrez, obsesio eta frustrazioez ohitura egiten dugu, *stand-by* egoeran (ipuin baten izenburuaren antzera) geratzeraino. Denbora beti bera, bizitzaz aldatu nahia eta ezin (ausartu ez?), iraganeko frustrazioen arantzak erauzi nahia (zenbat dira ikasketa unibertsitarioak, gurasoen influentziak bultzaturik egin dituztenak?), egonkortasunari *Bye* esateari panikoa, zenbait profesiotan dauden obsesio perfekzionisten azaleratzea (idazlearen inspirazioa versus teknika); nor ez da luzez ezerezari begira geratu, inspirazioa noiz iritsiko den zain? Edo, idazteari ekin aurretik milaka liburu irentsi behar dugunaren obsesioa nork ez du inoiz ukan? *Ipuin perfektuko* pertsonaia panikoa dio idazlearen profesioari.

Bertol Arrietak narrazio liburu interesagarria eskaintzen jakin digu. Gure izakeraz (izanaz?) hausnartzeko eskuliburu gisa eta, espresioa onartzen badidazue, etxetik ibiltzeko dosi psikoanalitiko ttipi moduan hauteman dut nik. Guztiz gomendagarria. ■

Saioa Ruiz Gonzalez

Nabokov estreinakoz euskaraz, Armiarman

JASONE LARRINAGAREN itzulpenari esker irakur dezakegu Armiarma.com webgunean Vladimir Nabokovek Euskal Herrian kokatu zuen ipuina, *Leben amodioa*. Jakina da Nabokov birritan izan zela Miarritzen udako oporretan, 1907an lehenbizi eta 1909an bigarren aldiz, eta bigarren bisita horrek eragindako liluraren gainean eraikitako narrazioa da. Autobiografikotik asko duen istorioa *The New Yorker* aldizkariak 1948an argitaratu zuen estreinakoz.

Narratzaile heldu batek haurtzaroko une batez egiten duen berrirakurketa hau hiru ataletan banatuta dago: lehenak San Petersburgotik Parisera egindako tren bidaia kontatzen du, ameskeriaz baina iragana erabat idealizatu gabe –jatetxe-bagoian zeuden txokolate-tableta faltsuak aipatzen ditu, adibidez–. Bigarrenak udatiarren eta bainulari profesionalen –“euskaldun gihartsuak bainujantzi beltzekin” –ko dro kostunbrista suete bat osatzen du; eta euskarari buruz ere zerbait aipatzen du, butterfly hitza misericoletea esaten dela aipatuz. Colette du izena hain zuzen hirugarren ataleko protagonistak: asturu txarreko haur bat da, narratzaileari lehenbizikoz maitemina sentiarazten diona –“Colette ezagutu nuenean, berehala jakin nuen hura benetakoa zela”–.

Joan den mende hasierako Miarritze Nabokoven lumatik irakurtzeak izan dezakeen interesaz harago, ez da istorio bereziki azpimarragarria ez baitauka argumentu handirik, ezta bukaera borobilik ere. Idazle errusiarraren obra txikietako bat dela esan liteke, eta hala ere, narrazioaren tonu nostalgikoak oso gustura irakurtzen den pieza bihurtzen du. Izan ere, nork ez du maite bizitzaz gehiegi zikindu gabe geunden garaiekin akordatzea? ■

Gorka Bereziartua

